

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27Co/44/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3819205440
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bajzová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3819205440.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ľubice Bajzovej a členiek senátu JUDr. Aleny Záhumenskej a Mgr. Martiny Trnavskej v spore žalobcu: R., právne zastúpeného: E., proti žalovanému: R., právne zastúpenému: R., o vypratanie nehnuteľnosti, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 30. júla 2021, č.k. 18C/36/2019-205, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti - vo výroku I., ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania medzi stranami sporu **m e n í** tak, že stranám sa nárok na náhradu trov konania vzniknutých pred súdom prvej inštancie **n e p r i z n á v a**.

Súd **n e p r i z n á v a** stranám nárok na náhradu trov konania vzniknutých v odvolacom konaní.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým, v záhlaví indentifikovaným rozsudkom, súd prvej inštancie výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. rozhodol o trovách konania vzniknutých v konaní pred súdom prvej inštancie medzi stranami sporu tak, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa domáhal prostredníctvom žaloby vypratania identifikovanej nehnuteľnosti v k. ú. F. dôvodiac, že túto nadobudol kúpou od R. (dve haly + pozemky) a žalovaný odmieta časť nehnuteľnosti vypratať s odôvodnením, že ich užívaním nezasahuje do vlastníckeho práva žalobcu. Žalobca je však presvedčený, že k nehnuteľnostiam, ktoré žalovaný užíva (špecifikovaným v žalobe), nemá žiadne práva. Keďže so žalovaným nebolo možné uzavrieť žiadnu dohodu, bol nútený podať žalobu. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť ako nedôvodnú. Tvrdí, že žalobca nepreukázal vlastníckeho právo k stavbe, ktorú žiada vypratať, pričom táto sa nenachádza na pozemku žalobcu tak, ako to žalobca tvrdí.

3. Na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ust. článku 8 Civilného sporového poriadku, článku 20 veta prvá a druhá Ústavy SR, § 123, § 126 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 27 ods. 1 zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a zaoberajúc sa predovšetkým otázkou vecnej legitímácie strán sporu s konštatovaním, že táto musí existovať nielen v čase podania žaloby, ale aj v čase vyhlásenia rozsudku ako základný predpoklad úspešnosti žaloby, dospel k záveru, že v okolnostiach posudzovanej veci žalobca síce danosť aktívnej vecnej legitímácie preukázal, a to existenciu právneho vzťahu k nehnuteľnosti, ktorej vypratania sa domáha, avšak v čase rozhodovania absentovala pasívna vecná legitímácia žalovaného odkazujúc na to, že prostredníctvom svojho právneho zástupcu na súdnom pojednávaní dňa 30.07.2021 žalobca uviedol, že došlo k zmene skutkových okolností v tom, že v žalobe tvrdený protiprávny stav už nie je prítomný, pretože žalobca vyprataval stavbu za asistencie polície a žalovaný dobrovoľne následne vyprataval aj čiernu stavbu, čím nie je daná podľa názoru súdu ani potreba poskytnúť žalobcovi ako vlastníčkovi nehnuteľnosti súdnu ochranu. S poukazom na ustálenú judikatúru súdov Slovenskej republiky uzavrel, že ak sa zamietala žaloba pre nedostatok vecnej legitímácie je vylúčené, aby sa súd súčasne zaoberal žalobou vo veci samej. Keďže dospel k záveru, že žalovaný nie je pasívne legitimovaný v spore, nezaoberal sa teda

meritom veci, nevykonával s poukazom na zásahu hospodárnosti civilného sporového konania navrhnuté dokazovanie, pretože žiadny z navrhnutých dôkazov by nebol spôsobilý preukázať pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného v spore. Návrhy na ďalšie dokazovanie zamietol a žalobný návrh z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného zamietol. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný bol v konaní úspešný v rozsahu 100 %, preto mu patrí nárok na náhradu trov konania v uvedenom rozsahu. O nároku súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP, o konkrétnej výške trov konania súd rozhodne samostatným uznesením v súlade s § 262 ods. 2 CSP.

4. Rozsudok súdu prvej inštancie v zákonom stanovenej lehote odvolaním napadol žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu smerujúc svoje odvolanie voči výroku II. prvostupňového rozhodnutia, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania medzi stranami sporu vzniknutých pred súdom prvej inštancie, navrhujúc odvolaciemu súdu jeho zrušenie, prípadne zmenu rozhodnutia tak, že každý z účastníkov si bude znášať trovy konania sám. Poukazuje na dôvody, ktoré ho viedli k podaniu žaloby, skutočnosť, že žalovaný odmietal pred podaním žaloby dotknutú nehnuteľnosť, ktorej je vlastníkom žalobca vypratať, pričom nespochybňoval nadobúdaci titul žalobcu, na základe ktorého sa tento stal vlastníkom dotknutých nehnuteľností. V čase podania žaloby bol žalobca vlastníkom dotknutých nehnuteľností a čiernu prístavbu používal žalovaný a nereagoval na jeho výzvy o jej vypratanie. V čase podania žaloby bol teda jednoznačne žalovaný pasívne vecne legitimovaným subjektom. Pravdou je, že v čase medzi pojednávaniami, resp. pred pojednávaním dňa 30.07.2021 žalovaný dobrovoľne vypratával garáž ako aj prístavbu, takže predmet sporu v podstate o vypratanie nehnuteľnosti odpadol a na prednes žalobcu na pojednávaní toto žalovaný nespochybnil, následne súd prvej inštancie konštatoval, že po preskúmaní vecnej legitímácie dospel k názoru, že v čase vyhlásenia rozhodnutia, vzhľadom na prehlásenie obidvoch účastníkov vecná legitímácia žalovaného neexistuje, čo bol aj dôvod zamietnutia žaloby, pretože žalovaný nesúhlasil so späťvzatím návrhu zo strany žalobcu. Za týchto okolností rozhodnutie súdu prvej inštancie o trovách konania podľa § 255 ods. 1 CSP, na základe záveru, že žalovaný bol v konaní úspešný, nepovažuje žalobca za správny, pretože nie je možné hovoriť vzhľadom na okolnosti o úspechu žalovaného vo veci a správne malo byť rozhodnute, že každý z účastníkov si znáša trovy konania sám.

5. Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu prostredníctvom svojho právneho zástupcu navrhuje rozhodnutie súdu prvej inštancie v dotknutej časti potvrdiť a priznať mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Považoval za potrebné zdôrazniť, že žalobca podal žalobu, ktorá bola účelná, v snahe zabrániť žalovanému užívať nehnuteľnosti vo vlastníckeho jeho matky, ktorých je oprávneným užívateľom. Na strane žalobcu neexistujú žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, kvôli ktorým by mal byť oslobodený od povinnosti nahradiť žalovanému trovy konania prostredníctvom ust. § 257 CSP, nemá ani postavenie osoby v hmotnej núdzi a neexistuje žiaden dôvod hodný osobitného zreteľa, ktorý by mal za následok zánik nároku žalovaného na náhradu trov konania, ktoré boli v tomto konaní z jeho strany účelne vynaložené. Vzhľadom na úspech žalovanému teda prináleží dôvodne plný nárok na náhradu trov konania tak vzniknutých pred súdom prvej inštancie, ako aj v odvolacom konaní.

6. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie podala v zákonnej lehote strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie v dotknutej časti vydané podľa § 359 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), že spĺňa popri všeobecných náležitostiach v rozsahu § 127 ods. 1 CSP aj náležitosti podľa § 363 CSP s uvedením dôvodov odvolania vo veci samej, vykonal preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania.

7. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu podaného odvolania podľa § 379 a § 380 ods. 1, 2 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti - vo výroku II., ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania medzi stranami sporu vzniknutých v priebehu konania pred súdom prvej inštancie, je potrebné za použitia § 388 CSP zmeniť, nakoľko neboli splnené podmienky pre jeho potvrdenie ani zrušenie. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP (a contrario), keďže v danej veci nebolo potrebné zopakovať, alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem.

8. Súd prvej inštancie napadnutým rozhodnutím (výrokom I.) žalobu o vypratanie identifikovanej nehnuteľnosti (garáže s prístavbou v k.ú. F.) v celom rozsahu zamietol a o trovách konania medzi

stranami sporu rozhodol výrokom II. tak, že žalovaný má plný nárok voči žalobcovi na ich náhradu (100 %) aplikujúc ust. § 255 ods. 1 CSP.

9. Odvolateľ (žalobca) prostredníctvom odvolacích námietok namieta, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil jeho neúspech v spore pri rozhodovaní o trovách konania, keďže v priebehu konania (po podaní žaloby) žalovaný dobrovoľne uspokojil žalobou uplatnený nárok, keď nehnuteľnosti o ktoré išlo vypratá. Z uvedeného vyvodzuje žalobca svoj úspech v spore, žiada zohľadniť okolnosti sporu, v princípe sa posúdiac obsah odvolania domáha aj aplikácie ust. § 257 CSP (i keď to takto priamo neformuluje).

10. Žalovaný využil priestor na vyjadrenie sa k nožnej aplikácii ust. § 257 CSP v rámci vyjadrenia k podanému odvolaniu, s touto nesúhlasí, podľa jeho názoru nie sú splnené predpoklady pre takýto postup.

11. Rozhodovanie o náhrade trov konania tvorí integrálnu súčasť súdneho konania.

12. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

13. V sporovom konaní sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania uplatňuje tzv. zásada úspechu (§ 255 ods. 1 CSP), t. j. strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov konania proti neúspešnej strane a zásada zodpovednosti za procesné zavinenie zastavenia konania (§ 256 ods. 1 CSP). Neúspešná strana, či strana ktorá procesne zavinila zastavenie konania, má teda povinnosť nahraďiť trovy konania, ktoré vznikli úspešnej strane, či strane, ktorá zastavenie konania nezavinila. Pokiaľ by došlo k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách (na strane žalujúcej i žalovanej) a definitívne ju vyriešiť v rámci právnej úpravy obsiahnutej v ustanovení § 256 ods. 1 CSP. Ak by žalobca vzal späť žalobu a išlo by o prípad, kedy žalovaný po podaní žaloby plnil, zaťažovala by ho povinnosť nahraďiť trovy žalobcovi (teda ak by uspokojil žalobou uplatnený nárok). Úspech v spore je potrebné skúmať vždy len vo väzbe na obsah žalobného petitu vymedzeného samotným žalobcom, porovnávajú ho s výrokom meritórneho rozhodnutia.

14. Posúdiac rozhodujúce skutočnosti odvolacím súdom niet sporu o tom, že žalovaný v spore vo výsledku zaznamenal úspech v plnom rozsahu, keďže žaloba o vypratanie nehnuteľností, bola v merite veci zamietnutá, rozhodnutie teda vyznelo v neprospech žalobcu a na prospech žalovaného a tak vychádzajúc zo zásady úspechu, žalovanému by prináležal plný nárok na náhradu trov konania voči neúspešnému žalobcovi (§ 255 ods. 1 CSP), ktorým spôsobom tiež súd prvej inštancie výrokom II. rozhodol. Úspech v spore sa totiž vždy zisťuje len porovnaním žalobného návrhu (žalobcom formulovaného petitu žaloby) a výrokovej časti súdom vydaného rozhodnutia vo veci. Žalobca sa domáhal uloženia povinnosti žalovanému vypratáť identifikované nehnuteľnosti, žaloba bola zamietnutá, a preto vo vzťahu k záveru, ktorú stranu je potrebné vo výsledku považovať za úspešnú (bez ohľadu na dôvody zamietnutia), niet diskusie o tom, že je to strana žalovaná.

15. Bez právneho významu v otázke procesného úspechu sú námietky žalovaného, že jeho úspech v spore je potrebné odvodzovať od skutočnosti, že žalovaný nehnuteľnosť vypratá až v priebehu súdneho konania. Je pravdou a potvrdzuje to aj obsah zápisnice z pojednávania zo dňa 30.7.2021 (čl.197 a nasl. spisu), že za prítomnosti strán sporu, ako aj ich právnych zástupcov, strana žalobcu na otázku súdu, či ešte trvá vo vzťahu k dotknutým nehnuteľnostiam protiprávny stav, či tieto ešte žalovaný užíva, uviedla, že neužíva, je to vypratá (čiastočne žalobcom a čiastočne žalovaným) a protiprávny stav teda už netrvá, ktoré skutočnosti žalovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu aj potvrdil. Avšak napriek tomuto skutkovému stavu, žalobca na otázku súdu či na podanej žalobe trvá, prostredníctvom svojho právneho zástupcu uviedol, že trvá. I keď je teda pravdou, že v priebehu konania pre správanie žalovaného predmet sporu odpadol (došlo k splneniu povinnosti ktorej sa žalobca domáhal), žalobca na tento vzniknutý skutkový stav nezareagoval procesne správne, keď žalobu nevzal späť, za ktorého stavu vo svetle ust. § 256 ods. 1 CSP, by mu prináležal nárok na náhradu trov konania. Tento však naopak za tohto stavu, napriek tomu, že sám na pojednávaní potvrdil skutočnosti svedčiace o tom, že predmet sporu odpadol na žalobe trval, čo nemohlo viesť k inému, ako vo výsledku na jeho neprospech vydanému, zamietajúcemu rozhodnutiu, ktoré jednoznačne znamená úspech žalovaného, s ktorým úspechom je spojené aj rozhodnutie o trovách konania vyznievajúce na ťarchu žalobcu.

16. Pokiaľ žalobca v odvolaní uvádza, že k zastaveniu konania pre späťvzatie žaloby nemohlo dôjsť pre nesúhlas žalovaného, takéto okolnosti z obsahu spisu (ani zo zápisnice z posledného pojednávania) nevyplývajú a tak pri jeho absencii iný spôsob rozhodnutia, ako ten ktorý vydal súd prvej inštancie, do úvahy pre stratu pasívnej vecnej legitímácie žalovaného neprichádza.

17. V ďalšom sa odvolací súd so zreteľom na odvolacie námietky zaoberal tiež možnosťou, či v danej veci tvrdené skutočnosti nemožno považovať za okolnosti hodné osobitného zreteľa spôsobilé k prelomeniu zásady úspechu v spore pri rozhodovaní o trovách konania prostredníctvom § 257 CSP. Súd prvej inštancie takúto možnosť síce neskúmal, avšak žalovaný využil priestor daný odvolacím konaním a k jeho novej aplikácii (i keď negatívne) sa vyjadril a tak nebola prekážka, pre ktorú by nemohol dôvodnosť aplikácie ust. § 257 CSP pri rozhodovaní o trovách konania posúdiť priamo odvolací súd.

18. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

19. Účelom ustanovenia § 257 CSP je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania.

20. Aplikácia ustanovenia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy teda v prípadoch, keď sú síce naplnené predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa § 255 a nasl. CSP, súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom, alebo sčasti neprizná. Výnimočnosť takéhoto prípadu môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. Do úvahy treba brať okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a prihliadnúť i na postoj strán sporu v konaní. Ďalšou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila, alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. Dôvody hodné osobitného zreteľa sa skúmajú vždy u strany povinnej vo vzťahu k jej možnosti plne alebo čiastočne nahradiť trovy konania za súčasného posúdenia, či možnosti úspešnej strany nemôžu viesť k záveru, že znášanie vlastných trov napriek úspechu, by ju existenčne ohrozilo. Dôvody moderácie, inak pomerne jasne vymedzené stabilizovanou judikatúrou, spôsobujú čiastočný alebo úplný zánik práva na náhradu trov konania u čiastočne alebo úplne úspešnej strany sporu. Rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP sa nesmie javiť ako nepripravená tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom.

21. Judikatúra na strane druhej však tiež konštatovala, že uvedené ustanovenie nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnúť kedykoľvek, bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania (príkladmo vid' uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. januára 2010, sp. zn. 2MCdo/17/2009), nejde o predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie, ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnúť.

22. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, možno existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa opodstatnene vedúcu k aplikácii ust. § 257 CSP vzhľadom na osobných, majetkových a zárobkových pomeroch (sociálny aspekt) a jednak v okolnostiach sporu. Žalobca požaduje zohľadniť okolnosti sporu, v konkrétnej veci to, že k vyprataniu nehnuteľností, k čomu jeho žaloba smerovala, došlo až v priebehu konania, t.j. po podaní žaloby, čo dovtedy žalovaný odmietal, čo bolo aj dôvodom, prečo žalobca musel vyvolať spor.

23. Preskúmaním rozhodujúcich skutočností odvolací súd dospel k záveru, že žalobcom tvrdené skutočnosti (okolnosti sporu) v prospech dôvodnosti využitia moderačného práva prostredníctvom ust. § 257 CSP indikujú, a to aj napriek tomu, že nepriaznivý sociálny aspekt na strane žalobcu tvrdený nebol.

24. Pravdou totiž je, ako tvrdí žalobca (a vyplýva to z obsahu poslednej zápisnice o pojednávaní), že k vyprataniu dotknutých nehnuteľností došlo až v priebehu sporu (časť vypratá žalobca a časť - prístavbu vypratá v reakcii na to dobrovoľne žalovaný), dôsledkom čoho ako správne uviedol súd prvej inštancie odpadol predmet sporu s následkom straty vecnej pasívnej legitímácie žalovaného, ktorá síce v čase podania žaloby bola prítomná, avšak v dôsledku ukončeného žalobcom tvrdeného protiprávneho stavu, k čomu došlo aj konaním žalovaného, v čase rozhodovania súdu už prítomná nebola. V dôsledku toho, že žalobca na vzniknutú situáciu nereagoval procesne správne (§ 256 ods. 1 CSP) pripravil sa o nárok na náhradu trov konania voči žalovanému, avšak vo svetle uvedených okolností, z hľadiska spravodlivého usporiadania vzťahov medzi stranami, odvolací súd zastáva názor, že udržateľné a vo vzťahu k obom stranám rovnovážne a spravodlivé bude, ak si každá z nich bude svoje trovy, ktoré jej vznikli v priebehu konania pred súdom prvej inštancie znášať sama, keďže v konaní neboli preukázané, ale ani tvrdené na žiadnej strane také okolnosti, ktoré by viedli k záveru, že ktorákoľvek z nich by v dôsledku toho bola existenčne ohrozená. Ide takto o spravodlivé dôsledky na jednej strane nečinnosti žalobcu v reakcii na zmenu skutkových okolností a na strane žalovaného, že k vyprataniu nehnuteľnosti pristúpil až potom, ako bol spor na súde podaním žaloby vyvolaný.

25. Odvolacie námietky žalobcu, tak odvolací súd vyhodnotil ako dôvodné.

26. Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti o trovách konania (výrok II.) je potrebné za použitia § 388 CSP zmeniť, nakoľko neboli splnené podmienky pre jeho potvrdenie ani zrušenie.

27. Odvolací súd v konečnom dôsledku rozhodol tiež o trovách odvolacieho konania a to podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP v spojitosti s ust. § 257 CSP (tentokrát na ťarchu žalobcu) tak, že stranám nepriznal nárok ani na náhradu trov odvolacieho konania (i keď v ňom bol žalobca plne úspešný), keď podľa jeho názoru komplexne vzhľadom na okolnosti je spravodlivé, aby aj trovy odvolacieho konania si znášala každá zo strán samostatne.

28. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).